

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 124. Quam paena[m] incurrant excommunicati in causa fidei sic
durantes per annum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

4 Quæ autem sunt pœnæ prædictorum, etiam si non persistant in excommunicatione per annum animo pertinaci, dictum est supra hac par. 3. q. 113. 114. 115. 116. 117. & 118.

COMMENT. CLXXII.

DE matèria huius questionis egit plene idem Eymericus supra par. 2. q. 47. vbi dixi. nec propterea sunt aliqua inutiliter repetenda.

Qui non im-
pediunt sacri
officiu, quâ-
uis sint tauro-
res, an elap-
so anno a-
lias pœnas
præter exco-
municatio-
nem incur-
rant.

In hac questione illa solum occurrit difficultas, quæ oritur ex verbis EymERICI hic nu. 2. dum sentit, fautores & ceteros huiusmodi, si non impediât officium Inquisitionis, etiam elapso anno non incurere alias pœnas præter excommunicationem, nisi excommunicati publicentur: nam contrarium videtur dicere auctor apertissime p. 2. q. 47. n. 3. dum ait; Omnes isti excommunicati in causa fidei, si per annum steterint in illa excommunicatione, non ut suspecti de hæresi tantum, sed ut hæretici sunt condemnandi. hæc ille.

Hæc cum intuerer paulo diligentius, animadverti non carere probabilitate EymERICI sententiam hoc loco. idem sentire videtur Repertorium Inquisitorum verbo, excommunicare. §. item fautores. & ratio esse potest; nam primi qui non modo fauent hæreticis, sed etiam officium impediunt, gravem contrahunt hæresis suspicionem, quæ elapso anno transit in violentam & iure probatam, ex qua possunt ut hæretici condemnari. Qui vero eisdem hæreticis fauent, non tamen impediunt Inquisitorum officium, non ita graviter peccant, ideoque nisi nominatim publicentur excommunicati, elapso anno non videntur ut hæretici condemnandi; hæc sententia benigna est, de qua quid sentiam in tanta breuitate non possum facile dicere, dicam alias cætera hic spectantia tradita sunt supra in 2. par. super ultimis questionibus.

QVAESTIO CXXIII.

Quam pœnam incurrant excommunicati in causa fidei sic durantes per annum.

SUMMARIUM.

- 1 Excommunicati propter contumaciam in causa fidei, &c. post annum ut hæretici condemnantur.
- 2 Id ipsum faciendum est de excommunicatis causa impedimenti dati sacro officio.
- 3 Et de excommunicatis ob omisam purgationem, &c.
- 4 Fautores autem hæreticorum alias pœnas incurrun.

Entesima vicesima quarta quæstio est: Quam pœnam incurrun excommunicati in causa fidei, si steterint in excommunicatione animo pertinaci?

1 Respondemus, quod tales excommunicati,

sunt in multiplici genere: Nam quidam sunt excommunicati in causa fidei propter contumaciam, quia citati de fide responsuri renuei. ut contumaciter comparere, & tanquam contumaces excommunicantur: Isti si stant in excommunicatione per annum animo pertinaci, extunc sunt ut hæretici condemnandi: ut patet cap. Cum contumacia. de hæret. lib. 6. vbi dicitur sic: Cum contumacia (in causa prælerim fidei) suspicioni præsumptionem adiciat vehementem, si suspectus de hæresi uocatus a uobis, ut de fide respondeat, excommunicationis uinculo (pro eo, quod parere subterfugit, aut contumaciter se ablenat) per uos fuerit innodatus, quam si per annum animo sustineat pertinaci; extunc velut hæreticus condemnatur.

2 Quidam sunt taliter excommunicati, quod iudicium, sententiam, seu processum Episcopi, uel Inquisitoris impediunt; uel ad hoc faciendū consilium, auxilium, uel fauorem dederunt. Isti si stent in excommunicatione per annum animo pertinaci, sunt uel hæretici condemnandi, ut patet in cap. Ut Inquisitionis. §. prohibemus. de hæret. lib. 6. vbi dicitur sic.

Prohibemus quoque districtius Potestatibus dominis temporalibus, & rectoribus eorundemque officialibus supradictis, ne ipsi de hoc crimine (cum mere sit ecclesiasticum) quoquomodo cognoscant, uel iudicent, siue captos pro eodem crimine, absque dictorum Episcoporum, siue Inquisitorum, aut saltem alterius eorundem licentia uel mandato a carcere liberent, aut executionem sibi pro huiusmodi crimine a diœcesano uel Inquisitoribus, seu Inquisitore, iniunctam, promppte (prout ad suum spectat officium) facere seu adimplere detrectent, uel aliâs diœcesanorum aut Inquisitorum iudicium, sententiam seu processum directe, uel indirecte impedire præsumant. Si quis uero de prædictis Potestatibus, dominis temporalibus, rectoribus, uel eorum officialibus, seu Balliuis, contra prædicta fecerit, aut præfatis fidei negotio sapefatis diœcesano Episcopo, uel Inquisitoribus incumbenti, se opponere forte presumpserit, uel ipsum aliquatenus impedire: necnon & qui scienter in prædictis dederit auxilium, consilium, uel fauorem excommunicationis se noverit mucrone percussus; quam si per annum animo sustinuerit pertinaci, ex tunc uelut hæreticus condemnatur.

3 Quidam autem sunt taliter excommunicati, quia suspecti de hæresi habiti noluerunt se purgare. Isti si stent in excommunicatione per annum, sunt ut hæretici condemnandi, ut habetur in cap. excommunicamus 1. §. qui autem. extra de hæretic. vbi dicitur sic: Qui autem inuenti fuerint sola suspitione notabiles; nisi iuxta considerationem suspitionis, qualitatemque personæ, propriam innocentiam congrua purgatione monstrauerint, anathematis gladio feriuntur, & usque ad satisfactionem condignam, ab omnibus euentur: ita quod si per annum in excommunicatione

inocatione persistit, extunc velut heretici con-
demnentur.

4 Quidam sunt taliter excommunicati, quia sunt
receptatores, defensores, & fautores hereticorum,
& publicantur excommunicati. Isti si stant per
annum, poenis plurimis feriuntur, ut patet in cap.
Excommunicamus. s. credentes. de heret. de his
dictum est supra quaestione proxima.

COMMENT. CLXXIII.

Res potissimum conclusiones ponit de excom-
municatis persistentibus in excommunicatio-
ne, ut patet in summario quaestionis, circa quas ni-
hil notatu dignum occurrit, quod non fuerit expli-
catum supra parte 2. super quaestio. 47. vide prae-
terea de hac materia illos, quos citauimus paulo an-
tea super quaestione 122.

QVAESTIO CXXXV.

An tales excommunicati ex causa fi-
dei absolui possint ab In-
quisitore.

Entesima vicesima quinta quaestio est: Vtrum Inquisitor possit
absoluere eos, qui steterunt per
annum in excommunicatione
animo pertinaci, uel alias pro
causa fidei sunt excommunica-
ti, si ad gremium Ecclesiae reuertantur?

Respondemus quod sic: quia tales (ut dictum
est supra quaestione proxima) ut heretici sunt ha-
bendi. Heretici autem, credentes, receptatores,
defensores, & fautores eorum, ab excommunica-
tione, quam incurrerunt, per Inquisitorem, si po-
niteant, possunt absolui: ut habetur in c. Ut officium.
in prin. de heret. lib. 6. ubi praemisso de om-
nibus supradictis dicitur sic: Ut officium & infra
Si uero aliquis ex praedictis haeretica labe primi-
tus abiurata, redire ueluerit ad Ecclesiae unita-
tem, iuxta formam Ecclesiae absolutionis bene-
ficio impendatis.

COMMENT. CLXXIII.

Super hac quaestione nulla occurrit obscuritas
grauis, quae longa narratione egeat.

Primum, hac quaestio differt a superiori 122. in
qua uideatur auctor tractare idem privilegium;
nam ibi docuit quod Inquisitores possunt absolue-
re redeuntes ab haeresi, uel haeresi suspicione, qui
propterea fuerunt ipso iure excommunicati: hic
uero docet etiam posse absolue eos qui in excom-
municatione durarunt per annum animo pertinaci.

Sed dubitari poterat, quomodo possit Inquisitor
absoluere eos, qui per annum perdurant in excom-
municatione, cum anno elapso ut heretici sint con-
demnandi. c. cum contumacia. de heret. lib. 6.

Et breuiter respondeo, quod qui post annum re-

uertuntur, quamuis non audiantur quoad bona re-
cuperanda; audiuntur tamen quoad excusandum
crimen: & si misericordiam implorent, recipiuntur,
ut plene dixi supra in 3. parte super 13. modo
processum fidei terminandi.

QVAESTIO CXXXVI.

An Inquisitor dispensare possit ab ir-
regularitate cum praefatis ex-
communicatis.

Entesima vicesima sexta quaestio est:
Vtrum Inquisitor possit cum praedi-
ctis excommunicatis, si forsan irre-
gularitatem incurrerint, ubi respi-
ciant super irregularitate dispensare?

Respondemus, quod non inuenitur, quod hoc
possit Inquisitor in iure cautum, nec in quibus-
cunque priuilegijs sibi concessum; quare non po-
test cum talibus dispensare.

COMMENT. CLXXV.

Na est conclusio: Cum redeuntibus, si forte
aliquam incurrerint irregularitatem, Inqui-
sitor non potest dispensare, quia non inuenitur sibi
concessum.

Inquisitores secum mutuo dispensare posse su-
per irregularitate, si quis eorum fortassis quando-
que eam contraxerit, docuit Eymericus 3. par. q.
27. & dixi supra in hac 3. parte super q. 23. Rur-
sus, eos posse absolue redeuntes ab excommuni-
catione, paulo antea demonstrauit.

An autem non modo a censura excommunica-
tionis, sed etiam ab irregularitate, quam contingit
contrahere ob haeresim, uel apostasiam, cum re-
deuntibus possint dispensare, nunc ostendit, & con-
cludit id non licere Inquisitoribus, quia nullo iure
concessum id eis reperitur: uidem tradit reperto-
rium Inquisitorum uerbo, irregularitas. & alij
ueteriores.

Hodie hac lis sublata uidetur per rescriptum
Clementis VII. Pont. Max. quod incipit. Cum si-
cut. s. uobis etiam. quo conceditur facultas In-
quisitoribus, & eorum Commissarijs dispensandi
com clericis secularibus ac personis religiosis cu-
in suis ordinis super quauis irregularitate contra-
cta ob haeresim uel Apostasiam; quod etiam agno-
uerunt Locatus, in opere iudiciali uerbo, irregula-
ritas, num. 2. & Campegius apud Zanchinum tract.
de heret. cap. 27. uersic. Adde ulterius, id Clemen-
tis rescriptum refertur in fine huius operis inter
litteras Apostolicas pro officio sanctae Inquisi-
tionis.

Ceterum quid nobis de hoc articulo sentiendum
uideretur, supra in hac 3. parte super q. 113. ex-
plicuimus; ubi & irregularitatem contrahi pro-
pter haeresim, & super ea solum Romanum Pontifi-
cem dispensare diximus.

Rescriptum uero Clementis VII. circa hoc per po-
steriores

An Inquisi-
tores super irre-
gularitate di-
spensare pos-
sint.